

Олійник Д.С. Особливості виховання національної ідентичності засобами міні-музею у дітей старшого дошкільного віку. *Modern research in world science. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua"*. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 668-672.

Олійник Дарина Сергіївна,
асистент кафедри дошкільної
освіти та педагогічних інновацій
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна
daryna_oliinyk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗАСОБАМИ МІНІ-МУЗЕЮ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вступ. / Introductions. На сучасному етапі розвитку нашої молоді держави є проблема виховання національної ідентичності дітей та молоді, адже країна знаходиться в суперечливому силовому полі соціально-цивілізаційних тенденцій (глобалізація і національно-етичне, державне уособлення, модернізація та постмодернізація, орієнтація на Схід чи на Захід). Всі ці чинники створюють проблему «кризи суспільства», частиною якої є національна ідентичність.

Мета роботи. / Aim. Уточнення змісту понять «національна ідентичність», «міні-музей», а також аналіз впливу міні-музею на виховання національної ідентичності у дітей старшого дошкільного віку.

Матеріали та методи. / Materials and methods. Під час дослідження ми послуговувались методами аналізу та синтезу для вивчення теоретичного підґрунтя виховання національної ідентичності засобами міні-музею.

Результати та обговорення. / Results and discussion. Усвідомлення своєї національної ідентичності та уявлення про себе як представника українського

народу, а водночас і нації, сприяє кращій адаптації дитини до умов соціального життя в Україні.

Національна ідентичність – це усвідомлення себе представником певної нації і оцінка себе як носія національних цінностей: мови, релігії, етичних норм, культурної спадщини, тощо. Національна ідентичність є однією з найважливіших складових структури соціальної ідентичності оскільки усвідомлюючи свою належність до соціуму, людина здатна самовизначитись, самоствердитись і реалізуватись.

Вік 5-7 років є сенситивним періодом для виховання національної ідентичності людини. За цей невеликий відрізок часу дитина встигає набути незамінних знань, які допоможуть ідентифікувати себе з нашою країною, сформує основи патріотизму та бажання діяти на користь розвитку своєї держави [5, с. 76-77].

Тому саме в дошкільному закладі освіти необхідно приділяти цьому великої ваги. Насамперед, педагог має бути з чіткою громадянською позицією, бути патріотом своєї країни, адже він організовує процес виховання, залучає дітей до пізнання своєї країни, пробуджує любов до неї, гордість приналежності до українського народу. Великою помилкою є те, що педагоги дають лише зовнішні знання про країну (символіка, герб, прапор, гімн), а в першу чергу, потрібно викликати у дітей «емоційні» знання, такі як повага до мови, любов до рідної землі, Батьківщини, гордість за те, що я - українець.

Одним із цікавих, яскравих та результативних засобів виховання національної ідентичності є музеї, адже інформація в них структурована, достовірна та доступна для розуміння дітьми.

Музей – це заклад, який накопичує, зберігає та поширює досвід попередніх поколінь, їх унікальні пам'ятки матеріальної культури. Нині похід до музею трактується, як галузь освітнього процесу, яка направлена на формування у дитини ціннісного ставлення до дійсності за допомогою розкриття історико-культурних

контекстів матеріальних і нематеріальних реалій навколишнього світу незалежно від його місця знаходження [6, с. 38-42].

Проте, у зв'язку з пандемією, спричиненою COVID-19, стали діяти обмеження щодо відвідування музеїв, через високий ризик розповсюдження вірусу в закритому приміщенні. Опираючись на дані статистики музею «Софія Київська» за 2020 рік, можемо побачити, що у 2020 році музей відвідало лише 17,2% дітей, в той час як у 2019 році цей показник був 61,2% [2]. Крім того організувати безпечну та змістовну екскурсію до музеїв, які знаходяться на великій відстані від закладу, для дітей дошкільного віку не така вже й проста справа.

Тому, створення міні-музею національного спрямування у групових приміщеннях допоможе задовільнити потребу дітей у розумінні своєї національної приналежності.

Міні-музеї у дитячому садку – це особливий розвивальний простір, створений з метою залучення дитини до світу мистецтва, розширення її культурного й національного світогляду, формування життєвої компетентності [1, с. 32].

Міні-музей національного характеру у закладі дошкільної освіти - це не тільки навчальний осередок, але й місце, яке розв'язує проблему розвитку, навчання та виховання особистості. Експонати мають свою особливість, тому що одночасно впливають на інтелектуальну, вольову та емоційну сторону особистості дитини. Дитина може взаємодіяти з експонатами: споглядати, обстежувати, грати, задіюючи різні види аналізаторів [7, с. 11].

Під час створення міні-музею, діти не лише здобувають досвід, але і стають повноцінними учасниками цього процесу, які відповідально та серйозно до нього ставляться.

У віці 5-6 років відбувається інтенсивний розвиток та збагачення різних видів діяльності, що проявляється у вмінні отримувати опосередковані знання, що виходять за межі досвіду дитини, а також віддалені у часі. Цей період також характеризується подальшим активним засвоєнням дитиною соціального досвіду

старшого покоління, тому дитина може засвоювати історію рідного краю, її громадян, особливості культури та мови, символіки, а також на цьому етапі дитина вже має певний обсяг знань, умінь та навичок стосовно художньо-творчої діяльності, що допоможе їй створити об'єкти міні-музею. Вона усвідомлює, що за допомогою предметів міні-музею можна передавати об'єкти, явища довілля та соціуму.

Старші дошкільники вже мають внутрішню позицію про навколишній світ. Володіють та розрізняють рідну мову, правила поведінки в суспільстві. Обмінюються інформацією про свою країну, місто, мікрорайон, знають про головні свята в країні. Проявляють зацікавленість до музейних експонатів, бажання створити експонати своїми руками. Поведінка стає довільною, увага стійкішою, це все свідчить про соціальну та інтелектуальну зрілість, готовність дітей до розуміння своєї національної приналежності [3, с. 107].

Під час створення експонатів до міні-музею дитина здатна аналізувати та синтезувати об'єкти, які вона передає, диференціювати та ідентифікувати їх якості. Передаючи характерність персонажів, дитина вже вміє відобразити настрій, душевний стан через міміку, виразну позу тощо.

Проявляється самостійність у виконанні завдань, зростає інтерес до колективних робіт. Володіючи певними формотворчими навичками та засвоївши знання про сенсорні еталони, дитина цього віку в своїх роботах виявляє фантазію, творче мислення, тому вироби вирізняються неповторністю й оригінальністю.

Дошкільник починає цікавитися не лише сучасною історією країни, міста, але й історичними даними. З задоволенням розглядає архітектуру свого краю, українську хату, побут предків, старовинні іграшки. Дитина усвідомлено готова слухати українські народні казки, розуміє їх сенс, бажає зрозуміти незрозумілі, застарілі слова [4, с. 117].

Висновки./Conclusions. Отже, міні-музеї національного спрямування, можуть відкрити для дитини старшого дошкільного віку необхідні знання для

усвідомлення своєї національної ідентичності, чим допомагає усвідомити себе частиною великої історії, частиною сильної, гідної та вільної нації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байдина Е.А. Міні-музей в ДНЗ як засіб патріотичного виховання. *Довідник старшого вихователя*. 2013. № 2. С. 32-37.
2. Звіт про культурно-просвітницьку діяльність Національного заповідника “Софія Київська”. Київ, 2020. URL: <https://st-sophia.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/ZASTUPNIK-GENERALNOGO-DIREKTORA-Z-KULTURNO-PROSVITNITSKOYI-DIYALNOSTI.pdf>.
3. Кулачківська С.Є. Я – дошкільник. Вікові та індивідуальні аспекти психічного розвитку. Київ: Нора-прінт, 1996. 107 с.
4. Побірченко Н.С. Використання української етнопедагогіки в дошкільному закладі. Київ: Науковий світ, 2003. 117 с.
5. Стаєнна О.О. Виховання громадянських якостей у дітей старшого дошкільного віку на традиціях рідного краю: дис. канд. наук: 13.00.08 дошкільна педагогіка. Луганськ, 2013. 207 с.
6. Трунова М. Секрети музейної педагогіки: з досвіду роботи. *Дошкільне виховання*. 2006. № 4. С. 38-42.
7. Шаповал Л. Формування національної свідомості дошкільників засобами музейної педагогіки. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. №4. С. 11.